

VOORWOORD

Van alle genoemde personen in dit boek zijn de namen veranderd om herkenning en rechtzaken te voorkomen en blijven de personages anoniem

Dit wordt een openhartig verslag dat heel wat heilige huwelijken en relaties tot nadenken zal aanzetten en een les zal zijn voor degenen die al te grijperig zijn en denken dat een alleenstaande vrouw altijd iets tekort komt. Door een klusje voor haar te doen denken zij dat ze een grabbelton is, die niet hem maar haar een slechte naam bezorgt. Tegen die slechte naam heb ik mijn hele leven lang moeten vechten om het tegendeel te bewijzen. Maar toch kreeg ik een last opgelegd, die er nooit meer af ging. Daarom heb ik besloten om dit voor eens en voor altijd bekend te maken, zodat de dingen ook eens door een andere bril bekeken kunnen worden en een vrouw niet meteen tot een hoer wordt gebombardeerd.

Dit verslag over mijn leven gaat over hoe moeilijk het was om uit de grijpklauwen te blijven en te overleven. Het is een verslag naar alle eerlijkheid en waarheid opgeschreven. Ik wil dit boek uitgeven om te laten zien hoe de omgeving en familie werkelijk zijn en je met zogenaamde' liefde' kapot kunnen maken. Helaas voor hen is ze dat bij mij niet gelukt, maar hoeveel andere mensen zijn er hier wel aan onderdoor gegaan? Slechte jeugd gehad? Laat me niet lachen, dan had ik daar zeker alle reden toe gehad.

DEEL 1: HET VREEMDE, ONBEGREPEN KIND

Wat voorafging...

Ons gezin. Gentia, één jaar oud (1936).

Mijn moeder

Mijn moeder werd als jongste kind in een keurig gezin met zeer nette ouders geboren. Haar vader was een vrolijke vent, lustte wel een slok, maar dronk niet overmatig. Het was een harde werker (hij was bakker). De hele familie was christelijk en ging naar de kerk in Woerden, waar nog steeds de harde werkers en hun nazaten wonen, onder andere familie Blok en Van den Lande.

Mijn oma was een Van den Landen en mijn opa was een Reneman. Hun oudste zoon Dirk was een eersteklas vakman, kapper. Na hem kwam een meisje, Johanna Maria Elisabeth, die echter maar drie maanden oud werd. Ik geloof dat ze tyfus had. Vervolgens kwam mijn moeder. Het was de bedoeling dat mijn moeder MARIA JOHANNA ELISABETH zou heten, maar mijn opa vond dat ze net als de vorige moest heten. Mijn moeder werd altijd Marie genoemd, hoewel ze stond ingeschreven als Johanna-Maria-Elisabeth. Ze verschilde elf jaar met haar broer.

Hij was de afGod van zijn moeder. Daarentegen was mijn moeder de oogappel van haar vader. Ze werd tot in den treuren verwend en verpest door hem, tot grote ergernis van de familie. Ze kreeg overal haar zin in van hem, wat later zijn terugslag gaf. Helaas voor haar gleed haar vader bij het bezorgen van brood uit op het ijs, viel op z'n achterhoofd en was op slag dood. Haar moeder was toen 40 jaar en helemaal kapot van verdriet. Zij liep vanaf die dag altijd in het zwart. Vlak daarna kreeg ze tuberculose en lag ze een jaar lang in een tent. Weer op de been kreeg ze borstkanker en moest er een borst af worden gezet.

Mijn opoe schijnt een probleemgeval in de overgang geweest te zijn en haalde, zoals mijn moeder vaak verteld heeft, het gezicht van haar dochter open met haarspelden. Mijn moeder stond vanaf haar 12e jaar in de winkel van familie manufacturen te verkopen, nu een uitgestorven branche. Mijn moeder was voor haar tijd heel modern, de nieuwste look, maar ze was ook een draak. Een hele mooie uitdagende jonge meid die alles goed uitbuitte.

Zo had ze verkering met een jongen uit Eindhoven, genaamd Piet de Zwart, die ze belazerd heeft met mijn vader, die zo knap was dat iedereen hem 'de filmster van Ermelo en omgeving' noemde. Mijn moeder was 19 jaar toen ze met hem moest trouwen en dat was een schande voor de familie. Maar iedereen sprong bij. Na een hele zware bevalling werd mijn zus op 7 mei 1933 geboren in Ermelo, in de Telgterschool. Vlak daarop kreeg mijn moeder een heel zwaar motorongeluk. Ze liet zich voorttrekken op de fiets achter de motor van mijn vader toen haar jasje, dat over het stuur hing, tussen de wielen van de motor raakte en zij over de kop sloeg. Zij werd bijna voor dood opgeraapt. Mijn moeder heeft negen maanden plat moeten liggen. De luiken van het huis waren gesloten - dit was een gebruik bij overlijden -, maar zij kwam er weer bovenop.

Tweeëneenhalf jaar na mijn zus kwam ik. Mijn ouders waren net een paar dagen voor ik kwam verhuisd naar Utrecht, de Linéusstraat. Mijn vader had haar toen al diverse keren belazerd en mijn moeder vond daar overal de bewijzen van. Ze vroeg hem om weg te gaan. Hij kon alles meenemen, als hij maar oprotte. Mijn vader nam alle door de familie betaalde huisraad mee en liet mijn moeder achter met een kinderbed, waarin ze moest slapen. Ik heb de verhalen en verwijten tot in den treure van diverse mensen gehoord.

Toen mijn vader 26 jaar oud was, hield hij het met een getrouwde vrouw van 40 jaar wat die vent van haar het goed vond dat zijn vrouw met mijn vader ging. Die vrouw gaf hem prachtige kleding, evenals mooie stropdassen. Hij had elke dag een andere om. Mijn vader was heel erg ijdel en stond altijd voor de spiegel. Mijn moeder was altijd aan het poetsen, daar werd je ook gek van. Mijn vader sleepte alles naar dat wijf van Van Mildenberg in Maarssen, zoals mijn moeder haar noemde. Mijn moeder keek daar door de brievenbus en zag dat háár loper daar op de trap lag. Vervolgens keek ze door het raam waar háár meubels in de kamer stonden. Ze ging zo door het lint dat ze de ramen eruit sloeg en in elkaar zakte. Toch ging mijn vader er mee door. Ook kreeg hij een erfenis van zijn tante Jacqueline uit België, waarvan noch mijn moeder, noch de kinderen een cent kregen. Hij vertrok alleen naar België, woonde daar bij zijn broer Tony en diens vrouw Elsa. Samen vertrokken ze naar Spanje werden acrobaat en reden'steile wand' op de motoren. Mijn vader goochelde erbij om af en toe weer eens op te duiken in Utrecht en om mijn moeder gek te maken.

Wij waren inmiddels verhuisd naar de Van de Pekstraat 70. Ik was drie, maar weet alles nog zo goed. Zo weet ik nog dat hij mij een keer in de kelder opsloot toen ik nog maar heel klein was en hij zei: 'zeg tegen mama dat je het niet meer zal doen.' Totaal van streek beloofde ik het om maar niet meer in die kelder te komen, maar begreep totaal niet wat ik fout gedaan had en dus niet meer zou moeten doen. Zo heb ik het altijd vreemd gevonden dat toen mijn ouders gingen scheiden, mijn moeder een vriend had, genaamd ome Cees Snoei, die op haar stond te wachten bij de rechtbank. Maar ze liet hem staan en vertrok samen met mijn vader, door wie ze nog steeds verblind was. Tot grote woede van de hele familie.

Mijn vader stief toen ik 18 jaar oud was. Hij werd tweeënveertig. Ik verbleef toen in Groningen. Hij heeft mij nooit bezocht, maar stuurde wel een kaart toen ik 18 jaar werd. Dat hoefde toen voor mij niet meer. Hij had namelijk wel contacten gehad met de dochters van zijn oudste broer (waar ik mede naar vernoemd ben) en had ook contact met mijn zus in Utrecht.

Door de oorlog kwamen mijn moeder, zus en ik in Groningen terecht. Mijn opoe bleef in Utrecht. Vanaf mijn tiende jaar verbleef ik bij zogenaamde pleegouders zonder kinderen in Groningen. Maar

Groningen was kennelijk te ver weg voor hem. Wel was ik met Ivonne, mijn zus, en mijn moeder op zijn begrafenis. Het duurde dagen voor dat hij werd begraven en dat mocht niet op het kerkhof, maar ver daarbuiten op een stuk ongeweide grond, omdat hij niet katholiek was. Daar lag je dan, als zogenaamde heiden, op een plaats waar denk ik nooit meer iemand kwam. Over discriminatie en het geloof, wat zogenaamd liefde moet zijn, gesproken.

Mijn moeder bleek ook een vriend bleek te hebben, maar ze moest deze Cees niet. Zij vond dat hij een te dikke buik had en kaal was. Wel bracht hij trommels snoep voor ons mee. Hij was weduwnaar. Ik was toen ongeveer drie jaar. Daarna had ze een vent die mijn opoe'lijn drie' noemde, waarom weet ik eigenlijk niet.

Ik heb nooit anders gehoord dan dat ik zo'n ontzettend lief en zoet kind was dat uren kon spelen met de kat in de poppenwagen, mij heel goed kon vermaken en daarbij een hele grote fantasie had. Dat ik o zo blij en dankbaar was met een paar tumtummetjes (snoepjes) en wel tien keer'dank u wel, mamma' zei. Dit werd vaak bevestigd door een bekende van ons en door iemand die om hoek woonde, Verhoef, de kruidenier. Hij zei dan vaak:'geef mij dat kind, Marie'. Ik kreeg een Tjoklat tablet (chocolade) van hun, omdat ik jarig was. Ik dacht:'ze zal mij toch niet weggeven?' Ik werd daar angstig van en terecht zou later blijken.

Mijn moeder stopte kousen en sokken van anderen, een kleine bijverdienste. Ik geloof 30 paar in de week. Ze verdiende f 2, 50 in de week, naast haar steun. Ik werd drie jaar en kreeg een rieten poppenwagentje van f 3,00. Mijn vader ging naar de steun om dat te verlinken. Ook speelde ik voor engeltje in een kerststuk op school en iedereen was gek op mij. Ik weet ook nog dat als het donker werd, er een man in de straat kwam met een ladder die hij tegen de lantaarnpaal aanzette en de lantaarn aan deed.

Ook begreep ik heel veel dingen niet, bijvoorbeeld van een buurmeisje dat bij mij in het kleine kamertje mocht spelen. Zij zette de poppenwieg en nog meer spullen tegen de deur en de bedoeling was dat er dan niemand in kon. Zo deed zij mijn broek naar beneden en stak de steel van een kindermattenkloppertje in mijn anus, wat natuurlijk zeer deed. Of ik geschreeuwd heb weet ik niet meer, maar wel dat mijn moeder de deur opendeed en de poppenwieg omviel. Het kind werd weggestuurd en ik kreeg klappen op mijn billen. Hoe onterecht ik dat vond blijkt

wel uit het feit dat ik het mij nu nog herinner. Ik zat op de stoep aan de overkant van de straat in de zon, tegen de muur van de huizen aan, nog heel lang na te snikken. Ik vond dit zo gemeen en onterecht, begreep er totaal niets van.

Ook niet als het jong van de burens mij pestte, door tegen mijn poppenwagen aan te trappen, die mij heilig was. Toen ik het aan mijn moeder vertelde zei die: 'Hij gaat met z'n blote benen naar bed' en ik dacht: 'Wat gek wie niet? Je houdt toch geen sokken aan in bed?'

Ook weet ik dat ik woest werd wanneer ik bij opoe en opa Van de Hoge om de hoek was en bij die ouwe op zijn schoot zat. Die ouwe kerel liet dan scheten en ik liep dan heel boos weg. Ik werd nog veel bozer, wanneer ze dan om mij lachten als ik zo woedend werd.

In die tijd leerde mijn moeder Jan Robberts (lijn drie) kennen, wat een drama werd. Ze hadden zoveel ruzie en mijn moeder kon vreselijk treiterden, zodat ik het nu nog weet. Ik dacht: 'hou toch op'. Ze vochten en helemaal overstuur vluchtte ik dan naar mijn opoe. Maar van de Pekstraat naar de Herman Modedstraat was echt wel ver voor zo'n klein kind. Opoe zelf bracht mij, s middags terug. Ik was heel bang en opoe werd woedend op mijn moeder.

Het werd oorlog. Ik was vijf. De soldaten marcheerden door de straten. Mijn moeder keek met de burens in de deuropening. Ik stond erachter en keek door de kier van de open deur. Ik vond het raar dat er plakband van papier op de ramen geplakt werd. Tegen de luchtdruk, zei men. De vliegtuigen die overvlogen leken kruisjes in de lucht. Ook zag je V1 en V2's. Het leken verlichte vliegers en lichtkogels. Je voelde de spanning, al begreep ik er niets van. Ze kwamen uit Duitsland.

Al heel snel trokken we bij opoe in. 'Dat scheelde aan huur, gas en licht', zei ze dan. Het mens heeft niet geweten waar ze aan begon. Mijn moeder was altijd op pad, met kerels getrouwd of niet. Ze had altijd ruzie met die broer Dirk van haar ('die bril'), die vijf keer getrouwd en gescheiden was. Dat was in die tijd een verschrikking en al helemaal een hel voor mijn opoe. Die bril (zo noemde mijn moeder hem) zoop zich klem en hielp drie kapperszaken naar de gallemiezen. Er kwamen vrouwen die bij ons de boel verbouwden, omdat Marie (mijn moeder) met hun kerel de boer op was en die vent van hun niet op kwam dagen. Maar mijn moeder ging ook met een kar achter zich aan, lopende van Utrecht naar

Zevenaar, om eten voor ons te halen en kwam dan ook weer met een kar vol eten en spullen terug. Lijn drie, de door mijn opoe zogenoemde Jan Robberts, kwam dan bij ons aan de voordeur. Hij was dan vaak stomdronken, stond te schreeuwen en te lallen waar of mijn moeder was en trapte vervolgens de deur finaal kapot of er helemaal uit. Mijn opoe goot hem toen de volle pispot, waar wij, 's nachts op plasten, van bovenaf uit het slaapkamerraam over zijn kop. Wat een toestand.

Mijn moeder was nooit thuis. 'Altijd de hort op', zei opoe dan, 'en waar zit die meid nu weer?' Het mens beefde zo, dat ze geen kopje vast kon houden. Ook had ze het nog aan haar hart en werd dan benauwd.

Het was ver na spertijd, dat betekende om 20.00 uur binnen wezen. Diep in de nacht hoorde je dan 'klikklak', dat was dan mijn moeder die op hoge hakken liep, zich nergens wat van aantrok en thuiskwam wanneer zij dat wilde. Mijn opoe maar zeuren en ze hield pas op, als ze zag wat mijn moeder allemaal meebracht aan eten enzovoort.

Mijn opoe had ook veel humor. Je kon echt met haar lachen en ik herinner mij haar, als altijd zingend, meestal christelijke liederen die eindigde stevast op: 'de Heer is mijn Herder'. Ook zong ze liedjes als: 'Jodedidel Jodedidel dom dom dom, zo draai ik mijn orgeltje om, heel de dag, tot's avonds laat loop ik om een centje leurend langs de straat.' Dan volgden er hele uithalen: 'straat -at -straat, straat- aat straat, loop ik om een centje leurend langs de straat.' Ook had ze een deun van: 'Een twee drie een jood in de pot, Deksel er op en de deur op slot, Een twee drie die jood was gaar, Oh wat keek die jood toen raar.'

Ik lachte mij kapot. Vaak dachten de mensen dat ik een jodenkind was door mijn donkere uiterlijk en uitstraling, maar ik denk als we die in de familie hadden of van afstamden, dat mijn opoe nooit zulke liedjes gezongen zou hebben. Als je dat nu zou zingen, word je aangepakt voor discriminatie.

Toch was mijn moeder vaak bang dat opoe doodging, want wat moesten wij dan? Ondanks dat het oorlog was, gaf mijn moeder grote feesten, waarop eten en drinken zat was, vooral alcohol. Mijn moeder dronk dan crème-de-cacao, weet ik nog. Er was een lijn door de kamer gespannen en daar hing van alles aan, zoals een komkommer en onderbroeken met in het kruis chocola gesmeerd. Iedereen had lol en leek blij en aardig. Behalve ik, want mijn pop hing ook aan die lijn. Ik brulde dat hij er af

moest. Ook vond ik het maar niets dat de hulp van opoe, die heel erg scheel was, hele grote kromme benen en een grote haak neus had, maar ondanks dat toch nog wel een man en kinderen had, door mijn moeder op die feesten werd uitgenodigd. Ze werden puur uitgenodigd om in de maling genomen te worden. Mijn moeder zette ze dan een ouderwetse slaapmuts op en een dienstbodeschortje aan. Ze waren het mikpunt van de avond en ik kon als klein kind al niet begrijpen waarom ze zich zo belachelijk lieten maken en lieten gebruiken, maar kennelijk vonden ze het leuk, want ze waren er altijd bij. Ivonne kon er ook smakelijk om lachen. Ik niet, ik werd boos en vond het genant voor die mensen.

De dagen erna leken die mensen allemaal niet meer zo mooi en zo aardig en bij hun thuis waren ze al helemaal niet leuk meer. Ik zat altijd onder de tafel, op het kruis ervan, en luisterde alle gesprekken af. Het pluche kleed bedekte mij. Mijn moeder zat in de zwarte handel, verkocht shag en eieren en Ivon woog de shag af, nadat ze deze eerst een beetje nat gemaakt had. Dan woog het zwaarder en haalde ze er meer uit. Ik weet nog dat een ei tien gulden kostte. Ook mocht ik wel eens mee met Ivonne langs de deuren om wrijfwas te verkopen. Hoewel het nep was rook het wel heel lekker. Ivon verkocht goed voor een tientje een doos en stak dan twee gulden in haar zak. Aan mijn moeder droeg ze keurig (met een knipoog naar mij) acht gulden af en maakte dat later met mij weer goed, met een hand vol knikkers. Ivon was toen al een zakenvrouw, had altijd wel geld.

Op een dag wilde ik net naar binnengaan, toen er vanachter de voordeur een enorme knal klonk. Stijf van de schrik bleef ik voor de deur staan. Ik was te klein om bij de bel of de brievenbus te kunnen. Normaal hing er dan ook vaak een touwtje uit, maar deze keer niet. Ik rook een rare lucht en begon op de deur te bonken. Voor mijn gevoel duurde het uren, voordat er iemand deze opende. Eindelijk ging de deur open en twee moffen, in uniform en met helmen op, en een lang geweer, kwamen naar buiten en vroegen aan mij: 'Wass wolst du?' Naar binnen natuurlijk! Mijn moeder kwam er achteraan en zei: 'Blijf nog maar even buiten, Gens', maar dat wilde ik helemaal niet en stapte toch naar binnen. In de gang hing een wolk van stof, er zat een groot gat in het plafond en flarden stro en stukken kalk hingen erbij. Ook op de vloer was het een bende. Mijn moeder stuurde mij terug naar buiten en nu snapte ik het helemaal niet meer. Nieuwsgierige burens kwamen kijken en ik dacht in

mijn naïeviteit, dat het huis in elkaar zou zakken. Later hoorde ik dat mijn moeder (door de zwarte handel) verraden was. Er was huiszoeking gedaan en boven stond onder de linnenkast van opoe een rieten koffertje. Een van die moffen trok met zijn geweer de koffer er onderuit en op dat moment ging zijn geweer af. Vijf minuten later en ik zou er niet meer geweest zijn. Wel weet ik dat mijn moeder er zoals ze dat noemde 'werk van gemaakt had, want ze zei: 'Een paar minuten eerder en dat kind was dood geweest.'

De Pedofiel

Doordat mijn ouders gescheiden waren en mijn vader in het buitenland verbleef, waren mijn moeder, mijn zus en ik bij mijn oma ingetrokken, in een veel te klein huis. Mijn moeder met steun, mijn oma met een klein pensioentje. Er kwam dus van alles over de vloer, iets dat ik geweldig vond. Vooral mannen, want daar kon ik lekker mee duvelen (stoeien). Regelmatig kwam Ben. Mijn oma noemde hem 'de plakker'. Zij gaf iedereen een bijnaam. Aan hem, omdat hij zo lang bleef hangen. Ik was rond de vijf jaar en zat trouw bij hem op schoot. Ben en ik klaptten de handen in elkaar. Hij kietelde mij, met mijn benen om hem heen geklemd liet hij mij dan achterover zakken, wat ik minder leuk vond, maar hij wel steeds vaker deed. Mijn opoe keek met argusogen toe en zei tegen mijn moeder, 'zeg dat ze van die kerel zijn schoot af gaat!' Mijn moeder zag daar niets in en liet het zo. Het ging zo ver dat Ben mij steeds vaker en vaker achterover liet zakken, mijn benen ver uit elkaar, wat pijn deed en ik kwam altijd bij hem, tegen een bult aan die hij tegen mijn bovenbenen aan perste. Totdat mijn opoe ingreep, mij bij een arm pakte en me naar buiten stuurde: 'vort jij! En laat ik het niet meer zien dat jij bij hem op schoot zit!' Ik vond het maar raar, ook het spelletje. Zo begon, in mijn prille leven, het graaien en grijpen van kerels die denken dat ze alles mogen en kunnen, maar jou door het slijk halen. Jij hebt het gedaan, jij gaf aanleiding. Het is altijd jouw schuld.

De geheimzinnige ziekte

Ik zal hooguit acht jaar geweest zijn toen ik in het ziekenhuis belandde en ik weet nog steeds wat ik gemankeerd heb. Ik denk dat ik een jaar of zeven was dat ik pijn bij het plassen kreeg en last van een vieze afscheiding. Ook ging ik er raar bij lopen. Mijn moeder keek er naar,

zei niets, deed vaseline op mijn opgezwollen schaamlippen. Ik had erge pijn. Op een middag zette mijn moeder mij achterop de fiets. Wij reden naar het Wilhelminapark en hoewel ik nog niet kon lezen, wist ik dat er 'homeopaat' op de deur stond. We gingen naar binnen en daar ik moest in een veel te grote onderzoeksstoel met mijn benen omhoog, want die konden natuurlijk niet in de beugels. Ik was al klein van stuk en het was sowieso niet voor kinderen bedoeld. Mijn moeder moest mijn benen goed vastklemmen, daartussen leek het wel pus. De man hield mij achterover en drukte met geweld iets bij mij naar binnen. Ik gilte, schreeuwde, spuugde en sloeg de bril van zijn kop. Hij ging tegen mij tekeer, maar ondertussen ging hij gewoon nog door. Ik krijste zo hard, dat ik later geen stem meer had. Heel erg huilend en snikkend zat ik weer achterop de fiets. Er is mij nooit iets verteld over wat ik gemankeerd zou hebben. Ik moest zeggen dat ik blaasontsteking had. Mijn opoe was laaiend en zei: 'dat arme kind' en tegen mijn moeder: 'jij ook altijd met die vieze kerels'. Ik was bang, doodsbang voor wat er ging gebeuren. Iets van een tampon zat er nog in en ik was zo bang dat als hij er uitgetrokken moest, dat het weer zo'n pijn zou doen. Tot op de dag dat ik terug moest en ik steeds 's nachts stiekem aan het koortje trok. Het was een tampon, begreep ik later, die hij ingebracht had en mij daarmee meteen ontmaagde. Tot op de dag dat die tampon er uit was, bleef ik zo op mijn hoede, dat ik weigerde om achterop de fiets te gaan zitten. Later zat ik met twee benen naar een kant zodat ik er meteen af kon springen. Nooit heb ik mijn moeder meer vertrouwd en later besepte ik, dat dit het begin geweest is dat ik haar ben gaan haten.

Er is een tijd geweest dat het goed ging, maar nadat ik, volgens mijn opoe, in een vies huishouden geslapen had, de Breedstraat 23bis, had ik het opnieuw. Ik zat op school en weet nog dat ik, doordat ik in het ziekenhuis belandde, een achterstand opliep. Ik kreeg al klappen op school, omdat ik links was en te langzaam, en omdat het met rechts maar niet lukte. Ik werd opnieuw ziek en werd nu opgenomen in het Academisch Ziekenhuis. Ik denk dat ik een dag of tien in het A.Z. gelegen heb en dat alleen mijn moeder op bezoek kwam. Naast mij lagen twee meisjes, één van zeven en één van veertien jaar, die de zelfde ziekte hadden. Die van zeven kreeg alles van die moeder. Die van veertien een schaal met appels naar haar hoofd, terwijl ze riep: 'die vieze slet heeft dat kleine kind aangestoken'. Wat ze met mij deden is niet te vertellen.

Een soort van wierookstokje hielden ze in een vlammetje, waarschijnlijk om te ontsmetten, en brandden het van binnen in mijn vagina uit. Zo leek en voelde het. Ik kan het ook niet beschrijven, zo'n pijn en je bent nog zo klein. Ik kan er na al die jaren nog niet over uit wat mij is overkomen. Het werd ontkend en doodgezwegen, zodat ik nog steeds niet weet wat of ik gehad heb. Het was zo erg en dat blijkt wel, want ik raakte zo geblokkeerd daardoor, dat ik er nog steeds niet goed over kan schrijven of praten. Mijn moeder deed echter alles af met: 'die meid kan zo liegen en fantaseren.' Dit maakte mij kapot, dat ik nog jaren later bang was geen kinderen te kunnen krijgen en totaal blokkeerde in de seks. Zelfs zo erg dat, toen ik trouwde, ik zo'n angst had, dat ik mij op advies van de huisarts op moest laten rekken en niemand er ook maar iets van begreep. Ik denk ook dat ik door de angst een vaginale kramp kreeg. Toen ik later trouwde hield ik mijn mond, ook tegen mijn man. Ik wilde daarvoor in regressietherapie behandeld worden. Alleen al om nu toch eens te willen weten wat er met mij gebeurd was en hoe het kon dat ik zoiets kreeg, omdat er bij mijn weten niets bijzonders was gebeurd. Je kon het niet van de wc oplopen, hoe kon dit en wat was mij overkomen? Het was oorlog en ik moest altijd uitbesteed worden. Naar Ermelo, naar de broer van mijn vader. Naar Woerden, naar familie van opoe. Naar Hellendoorn, naar een kindertehuis genaamd De Reggeberg. Ivon ging naar Kinabu in Soesterberg. Ik ben twee keer weggelopen van de Reggeberg. Ik had altijd heimwee (ik vraag me nu vaak af waarnaar eigenlijk, want altijd was dat zogenaamde lieve kind teveel). Ik werd met een heel stel vreemde kinderen op de trein gezet, naar Hellendoorn. Huilend keek ik naar mijn moeder op het perron en voelde mij dood- en doodongelukkig en alleen. Ik dacht: 'Hoe kun je zo iets doen? Je kind met vreemden op de trein zetten.' Later zou ik mij heel goed in kunnen leven, hoe of de joodse kinderen zich voelden, toen ze zonder te weten waarheen, afgevoerd en gescheiden van hun ouders werden. Klein en nietig stond ik tussen de opeengepakte kinderen, niet wetende waar naartoe. Maar het was oorlog, geen eten, ik woog geen 20 kg en was zwaar ondervoed.

Ivon

Met Ivon kon ik als kind, ondanks dat we ruzie maakten, heel erg lachen. Ze kon ook heel erg treiteren. Het was zo dat toen ik nog wat

kleiner was, ik iets van een klierstofziekte kreeg. Overal bulten in mijn hals, liezen en ook op mijn hoofd. Mijn moeder knipte al mijn haren af, deed een lange sjaal dubbel, naaide hem een stukje dicht en ik had een muts en sjaal. Aan de uiteinden deed ik twee strikken en verbeeldde mij dat het mijn vlechten waren. Ivon kon nooit nalaten wanneer ze voorbij kwam of achter mij liep, mijn muts af te trekken en dan riep ze: 'kale, de duvel komt je halen'. Ik janken natuurlijk en schelden: 'rotmeid'. Als ze de kans kreeg, schopte ze de door mij netjes opgemaakte poppenwagen om. Woest werd ik dan en gilde: 'ma, mama!' Mijn moeder zei dan: 'grote lijs, zit dat kind weer niet te pesten', maar opoe trok altijd partij voor Ivonne en ze zei dan: 'och dat kind weer'. Ivon kreeg van haar altijd gelijk. Wanneer opoe niet thuis was, haalde ze buurkinderen in huis, zogenaamd om te goochelen. Ivon liet het kind dan in de kamer op de grond liggen met een jasje over het hoofd heen, zogenaamd sterrenkijker. Ze liet door de mouw leuke dingen zien, wat het kind op moest noemen, pakte als laatste een glas water en goot het door de mouw. Alle kinderen moesten in de gang wachten en zagen dus niet wat er binnen gebeurde. Ze moesten er geld voor betalen. Ook verkocht ze beukennootjes. We lagen dubbel van het lachen. Als opoe weg was, pakte Ivon van opoe haar kleine beetje suiker, wat op de bon was en bakte er dan borstplaat van. Ze nam iedereen in de maling. Ivon kon mij vreselijk pesten, maar ik kon gewoon niet boos op haar blijven.

Ze ging ook naar de mondfluit, zo noemde opoe dat. Ze speelde op een mondharmonica en zong op haar manier Spaanse liedjes, waar ik me kapot om lachte. Zo vulde ze alle regels aan met 'os', bijvoorbeeld Spanjos of gitaaros: en 'ja' zoals pistoolja (pistooltje) en genada (genade). Dan keek ze je heel verbaasd en brutaal aan en zei: 'mooi of niet?' Ook als ze brood moest halen kwam ze thuis met alle hoeken van het brood eraf gebeten. Als opoe haar dan aankeek, zei ze zonder een spier te vertrekken: 'muizen'. Ze ging gewoon haar eigen gang, vertelde mij moppen die ik niet begreep en als ik deze aan tafel vertelde, zei opoe'smerige meid'. Mijn moeder en Ivonne lachten en opoe werd dan nog nijldiger, maar ik begreep alleen dat het om te lachen was en vertelde het te pas en onpas overal. Ook deed ze een aftelversje:

*Een aap op een fiets,
Hoe vindt je zo iets.*

*Hij reed door de stad,
Viel plat op zijn gat.
Een vrouw kwam te hulp,
En keek in zijn gulp,
Wat zag zij daar?
Een dikke sigaar.*

Wij gilden van de lach, maar als er iemand in de buurt was, zei ze alleen de vier regels en ging met een stalen smoel verder: 'Wie zijn schuld was dat, Nel, nou dan ben jij hem wel. Piet nou dan ben jij hem niet en volgde, ie wie wij weg.' Mijn moeder snapte natuurlijk niet, waarom wij zo lachten, totdat ik het hele ding een keer opdreunde. Ook zij lachte en zei: 'oh oh', maar mijn opoe was nijdig en zei: 'smeerkees'.

Op de school zongen wij een christelijk lied. *'Er ruist langs de wolken een lief'lijke naam.'* Ivon zong keihard: 'een boer op zijn fiets' en moest de klas uit. Op de gang zong ze vrolijk door, waardoor de hele klas uit zijn dak ging.

De oorlog, het werd steeds erger. Er was zo goed als niets te koop. Mijn moeder ging de boer op voor eten, verruilde lakens voor eten. Ik liep op veel te grote schoenen en mijn broek zakte altijd af, omdat er geen elastiek in zat en het ook niet te koop was. Er zat een bandje in, maar aangezien een kind geen heupen heeft, bleef dat niet hangen. Onderweg trok ik hem wel eens uit, stopte hem in mijn tas en liep in mijn blote kont naar huis.

De thee maakte opoe van een tabletje, het zogenaamde brood, uiteraard op de bon, was klef en bruin gemaakt. Daarbij kwam dat ik ook nog eens niets lustte, maar opoe stond altijd voor ons op. Voor twee centen haalden we om de hoek bij de waterstokerij een emmer heet water voor de was met een stukje sunlight zeep wat ze nog had en waar ze heel zuinig op was. Ook spoelde ze in het steenkoude water met haar door reuma gekromde handen Ivon haar 'pizsooi' uit, zoals mijn moeder dat zo fijntjes zei. Want Ivon plaste tot aan haar huwelijk in bed: zenuwen denk ik.

Ik had een vriendinnetje, Nettie Abrams. Bij haar thuis waren ze lid van de NSB. De zwart-gele NSB-vlag hing uit. Ze hadden altijd eten: paling,

eieren en iets van snoep. Vaak kreeg ik dan ook wat, maar vooral luizen, want ze zat onder. Hoewel mijn moeder daar zelf ook wel kwam, mocht ik niet met haar spelen vanwege die luizen, wat ik toch wel deed. Zo had Nettie een grote antieke pop met wagen, waar ik gek op was en soms mee mocht rijden. Ze hadden een vulkaniseer handel, dat was een soort riem om je fietswiel, want er waren geen banden. Op een dag zijn ze afgevoerd, ik weet niet waarheen. Slechts een keer zag ik haar terug in Zuilen. Oma en opa waren dood en ik werd niet veel wijzer van wat er gebeurd was. Het werd stervenskoud, er stond geen hek meer buiten voor de afscheidingen. Binnen werden de deuren en planken uit bijvoorbeeld de zoldervloer gehaald en opgebrand.

Hongerwinter - Groningen

De hongerwinter kwam. Het was stervenskoud, de mannen waren weggevoerd naar Duitsland en er viel alleen nog wat te eten bij de boeren in het noorden. Mijn moeder regelde het zo dat we op een open vrachtwagen mee konden rijden naar Zwolle. Opoe bleef thuis en kreeg van mijn moeder zes bonkaarten, die later bij haar thuis gestolen werden. Wij vertrokken, mijn moeder, mijn zus Ivonne, de hond Loekie en ik, op de bonnefooi naar het noorden. We waren net over de brug in Zwolle toen deze opgeblazen werd. Na veel omzwervingen, liften we verder naar Groningen. We zaten met mensen opeengepakt in de Harmonie, vol luizen en vlooiën, maar we kregen wat te eten en konden op de grond slapen. Directeur Buzius nam Ivo mee naar zijn huis en ik kon ook in dat streekje Eelderwolde terecht bij een bakkersechtpaar, zogenaamd christelijke mensen en zonder kinderen, dat een groot deel van mijn leven zou gaan bepalen. Hij was bakker, zij van een bakkersfamilie, waar hij als knecht begonnen was. Ik was gelijk populair. Er waren veel kinderen, evacués, overal vandaan. Van mij werd gedacht dat ik joods was vanwege mijn donkere haren en oogopslag. Vanaf het begin moest ik voor mijzelf opkomen, want ik was het Gensje-gansje. Ik zei dan: 'Gonny bloot konnie, kom eens hier' en mepte er dan flink op los.

De mensen bij wie ik in huis was vond ik truttig, stijf en vreemd. Ze katten mij af als ik iets niet snel genoeg begreep met'stomme gans' en vooral zij was een vreselijke treiter. Ze sarde me en gaf mij soms een klap. Het heeft heel lang geduurd voor ik het verplichte oom en tante wilde zeggen. Hun naam heb ik nooit genoemd. Bijvoorbeeld, tante Gelide...

Ik moest er niet aan denken. Eén ding was echter wel fijn - iets wat mijn moeder nooit deed - zij geloofden mij onvoorwaardelijk. Mijn moeder woonde in de stad, maar de weg erheen was afgesloten met bunkers, bewaakt door Duitse soldaten. Soms lukte het haar toch om te komen en moest ze op een dag Ivonne toen weghalen bij die mensen, omdat Ivon in bed plaste. Ik moest blijven en hilde dikke tranen en stierf bijna van heimwee. Ook Loekie de hond was met hen mee. Op een keer zei ik tegen mijn tante: 'Die van Buzius zijn zo rijk!'. 'Hoe kom je daarbij?', vroeg ze. Waarop ik zei: 'Ze hebben een koffer met goud in de stad staan'. Mijn tante lachte en zei dat in het Groningse dialect, goud, goed betekende en 'goed' dat waren kleren. Maar heftig ontkende ik het, 'nee hoor' =, ik had het goed verstaan, ze hadden goud.' Tot in den treure ben ik met mijn koffer met goud gepest. Ook kwam ik in de bakkerij vertellen dat ik kon floeten (fluiten). 'Nou', zei oom, 'laat horen'. Met een mond als een varkenssnoet perste ik er een paar tonen uit. Wat hebben ze gelachen, mede omdat floeten totaal geen Gronings is.

Zo belandde ik dus in 'Gron', wat mijn leven zou bepalen. Na de oorlog gingen mijn moeder en Ivon terug naar Utrecht, zogenaamd om eerst te kijken hoe of het daar was. Mij daar achterlatend, later gewoon weggegeven. Mijn kinderangst werd bewaarheid. Toen mijn moeder nog in de stad Groningen was, bij een zekere Lenie en Tjeerd in huis, werd er door mijn pleegouders tegen mij gezegd: 'Ga maar noar dien moetje, die hoer'. En wanneer ik teveel eten opgeschept had, werd er gezegd: 'Ogen weer groter dan de maag, je hebt zeker liever bloembollen of suike bieten'. Ik wist niet waar ze het over hadden, want die heb ik nooit te eten gehad. Ik kon geen kant op en was radeloos, hilde veel en hoopte dat mijn vader mij kwam halen. Maar niemand kwam, hij zat in België. Alleen stuurde Ivonne soms een kaart. Zij zou mijn toevluchtsoord worden.

In Groningen had ik al snel veel vaste vriendjes en vriendinnetjes, maar stevast trok ik op met de twee jaar jongere Petra. Doordat ik totaal uit de toon viel en niet in het kortzichtige bekrompen wereldje paste zei men: 'Ze loopt alsof heel Eelderwolde van haar is'. Ouders vonden het niet leuk dat ik met hun kinderen optrok, vooral als ik ze recht op de man af vroeg, vindt u mij brutaal? En als ze er omheen draaiden, dan zei ik gewoon: 'Wel waar, Petra heeft het zelf verteld'. Gelukkig waren ze bij ons geen klant, anders had er wat gezwaaid voor mij en ik kreeg

al zo vaak op mijn lazer. Zo was het op elf november St. Maarten. De kinderen gingen dan, compleet met tas en een brandende lampion bij de deuren bellen en zongen een Sint Maartenlied. Hoe ondeugend ik was bleek uit het volgende liedje, wat ik zong:

*Sint Martinus lutje (kleintje)
Mien mouder (moeder) het een kutje,
Mien voader (vader) het een pieleman,
Doar trekt Sint Martinus aan.*

Natuurlijk had ik de lachers op mijn hand, maar ik haalde wel het meeste op! Ik was een heel creatief kind dat zich heel goed kon vermaken. Zo verzon ik toneelstukjes op liedjes en we traden op voor oom en tante, die ik dan opsloot in de erker van de kamer, omdat daar gordijnen voor hingen, die ik én van de kinderen dan liet openen. Daarnaast maakte ik een prachtig poppenhuis van een schoenendoos die ik met een stukje stof of behang bekleedde. Het meubilair was van beplakte lucifersdoosjes die iedereen voor mij spaarde en ik maakte popjes van een bolletje wol, die eveneens aangekleed werden. Oom en tante vonden het prachtig, daarbij komt dat ik de hele da, psalmen, gezangen, levensliederen en straatliederen zong. Wat een vrolijk kind, maar met een hele diepe achtergrond. Zo schreef ik mijn eerste korte verhaal, en een triest eerste gedichtje. Ik was twaalf of dertien.

Schlamieltje

*Meisje met je trieste ogen
Met je droef lachende mond
Meisje'k zou zo dolgraag willen
Dat je wat geluk nog vond
Dat je mond weer vrij kan lachen
En je ogen tintelen van pret
Meisje met je droeve ogen
Wat heeft jou daartoe belet?*

Oom en tante vonden het maar niets, en opoe zei: 'Dat ouwe wijf met het kindergezicht', maar ik kreeg een echt kinderserviesje van hun voor sinterklaas, en elk jaar een boek van de Goud Elsjie serie, waar ik gek op was.

Naast ons woonde van Voorn en daarnaast zijn broer. Duitse van Voorn, omdat die met een Duitse getrouwd was, die moffin genoemd werd, met 4 jongens. Frits, de oudste, timmerman, Bob de tweede een tekenaar, striptekeningen van Maarten Toonder erg bekend geworden, Anthoni en Marcel een totaal niet op elkaar lijkende tweeling. Marcel Sr. had niets bij die moffin te vertellen. Ze drilde het huishouden en sloeg de tweeling, toen al 17 jaar, met een Spaans rietje als ze stiekem gerookt hadden in de tuin. Daarnaast woonde mijn vriendin, waarmee ik ook wel eens vocht, omdat het zulke dierenbeulen waren. Zo hadden ze een kleine, net bij de moeder vandaan, Bouvier. Ze knipten zijn oren kort, hakte zijn staartje af, ook nog zonder verdoving of wat ook. Het beestje lag dagen doodziek en rillend van de koorts op een jute zak in de schuur. 'Tja', zei Petra, 'dat hoort zo, anders is hij niets waard' en ze haalde haar schouders op. Ze kon niet begrijpen waar ik mij druk om maakte. Ik ging kapot en huilend naar huis, en toen we er ruzie over kregen, verkocht ik haar een paar flinke klappen. Ze schopte naar mij en ik sloeg haar een bloedneus.

Natuurlijk mocht ze niet meer met mij omgaan, maar na een paar weken zochten we elkaar toch weer op. Ik mocht daar echter niet meer binnen komen, ook al omdat ik boven op een stoel stond, om de schilderijen te kunnen bekijken, die in de keuken hingen en ik die geweldig vond. Bij ons was dat niet zo en hing er niets en zeker geen schilderijen in de keuken. Ook liep ik binnen zonder te kloppen, waar ik thuis ook nog voor op mijn donder kreeg, toen ik het gewoon vertelde. Ik zag niet in

waarvoor ik moest kloppen, ze hadden mij toch al gezien? Ik miste veel als ik er niet mocht komen, want uit school als ik bij Petra was, stond daar in de bijkeuken een ladder naar de zolder. Wij gingen nooit via de treden naar boven, maar via de achterkant hesen wij ons op met onze handen, deze steeds verzettend. Hoe behendig wij daarin waren bleek wel dat we ons er steeds op trainden, het lichaam daar bij zo stil mogelijk te houden, zonder rare lichaamsbewegingen, en op den duur ging dat geweldig. Normaal lopen naar school deed ik nooit. Ik had altijd een dansje en kon gewoon niet stilstaan, een ander werd daar geloof ik gek van, maar ik moest springen en dansen.

Ik was nog maar een paar maanden in Groningen toen de Canadezen kwamen om ons te bevrijden. Hoewel mij gezegd was niet ver van huis te gaan, liep ik achter in het weiland bloemen te plukken toen de eerste schoten vielen en ik de kogels hoorde fluiten. Ik vloog naar huis riep tegen Petra haar ouders die op een bank voor het huis zaten: ‘Ze komen er aan, ga naar binnen, ze komen er aan.’ Ik heb dat nog vaak moeten horen. Ze lachten erom, maar het was toch ernst. Ik moest met tante in de kelder, even later kwam oom er ook bij, af en toe ging hij boven kijken. Er werd vreselijk geschoten en de tanks rolden af en aan. Vanaf het weiland voor onze deur werd de kazerne aan de Herenweg in brand geschoten. We konden de vlammen zien. We waren nu boven en sliepen om de beurt in het bed dat in de voorkamer stond.

Allerlei geruchten deden de ronde, zo waren er acht soldaten doodgeschoten in de bocht naar Paterswolde. Daar was toen nog een tolhuis en moest je voor doorgang betalen. Later verdween het. De Harmonie stond in brand, later hoorden we dat mijn moeder er net uit was, maar haar vriendin Dinie uit Rotterdam is er verbrand. Ook werden er Canadezen door de landmacht doodgeschoten. Ria Brood, Gera Bennik, Petra en ik verzorgden hun graven, gewoon acht graven met een helm erop en een nummer, zomaar in een stuk weiland. Eigenlijk heeft niemand er aandacht aan besteed, dat we dit geheel uit onszelf deden en vonden het eigenlijk kaal toen ze na een hele tijd later pas opgehaald werden om in hun land begraven te worden.

Iedereen ging naar school, maar ik bleef thuis. Mijn pleegouders gingen nergens achteraan. Totdat ik op een dag meeliep en ook naar school wilde. Ik sprong, tot grote hilariteit van de anderen, achterop de fiets bij een juf die mank liep en bijna met fiets en al viel. Meteen was ik